

ikke henlægges under Hovedgaardjord, og det er virkelig en Bestemmelse, der er meget indgribende og af meget stor Betydning. Havde man ikke denne Bestemmelse, kunde der være flet mange Ting, navnlig da Jæstegodset var større af Omfang. Det er altsaa Hovedreglen, og der kan vanskelig afviges derfra. Der kan finde Omfordeling Sted o. s. v., og der er ret stor administrativ Praksis med Hensyn hertil, som dog støttes til Lovbestemmelser. — Jeg anser det ikke for heldigt nu at komme meget udførligt ind paa en Udvikling af de andre Bestemmelser i Lovforslaget, thi jeg antager, at der vil blive nedsat et Udvalg til Overvejelse af denne Sag, og jeg antager, at det første, der vil blive Tale om i et saadant Udvalg er, at man anmoder Ministeren om at faa en Udsigt over de nugældende Regler, som da vil kunne komme til Tingets Kundskab, og jeg anser det for ganske heldigt, at faa det. — Jeg skal for øvrigt minde om, at der her har foreligget to Forslag om Udstykning og Sammenlægning af Jord, et fra Regeringen i 1851, fremgaaet af den daværende Landbokommisjons Arbejder, og et indbragt af Tscherning, jeg tror det var i 1860. Vil man nu spørge om, hvad Hovedtendensen var i disse Lovforslag, da var det den: Bøndergaardene skulle bevares. For øvrigt kan man jo komme til at undersøge disse Forslag, der foreligger altsaa tidligere Bearbejdelse og Forslag, og i og for sig kan man godt tage dem med i Betragtning. Om det imidlertid er hensigtsmæssigt, at Kommissionen tager ogsaa dette Forhold under Overvejelse er et andet Spørgsmaal; det er ogsaa vanskeligt at faa saa mange Medlemmer dertil, det er ganske klart. — Den ærede Ordfører for Forslaget om Husloddernes Nedlæggelse (D. Hansen) kom ind paa statistiske Oplysninger, og hvis jeg ikke tager meget fejl, nævnte den ærede Ordfører de samme Tal, som jeg tidligere har nævnt, i ethvert Fald i alt væsentligt. Er det ikke rigtigt? (D. Hansen: Jo.) Jeg kunde ikke ganske følge dem, men enkelte Tal forekom mig bekendte. Jeg har dem for mig, men jeg skal ikke gentage dem. Ærede Medlemmer, der have fulgt med og kende dem, ville vide, at Tallet af Huse er steget ganske overordentlig. Husene stod i 1885 saaledes, at 45 pCt. af alle Huse med Jord havde mellem 2 Stp. og 1 Td. Hartkorn, 30 pCt. fra 1 Fjerdingfar til 2 Stp. Den første Klasse havde 83 pCt. af alt Husmandshartkorn. Huse med indtil et Fjerdingfar Hartkorn havde 25 pCt. af al Husmandsjord, og paa den faldt kun

1 pCt. af alt Husmandshartkorn. De jordløse Huse udgjorde endelig 19 pCt. af samtlige Huse. Naar man nu ser hen til Tallene for Huse i 1835: 88,000, i 1850: 108,000, i 1860: 137,000, i 1873: ca. 162,000, og i 1885: ca. 186,000, foruden ca. 3,000 paa Bornholm, vil man komme til det Resultat, at Husenes Antal er steget i en meget betydelig Grad, og ogsaa det samlede Hartkorn. Foruden disse Oplysninger foreligger der efter en Foranledning, der er givet her i Tinget, jeg tror for en 2—3 Aar siden under Forhandlingerne her, fra Ministeriets Side indsamlede og jeg tror ogsaa bearbejdede Oplysninger, som gaa i en anden Retning, og som navnlig angaa Tilvækstens forskellige Størrelse, dem vil ogsaa et eventuelt Udvalg faa Beslighed til at granske. — Jeg skal endnu blot nævne med Hensyn til Forslaget om Nedsettelse af en Landbokommisjon, at for saa vidt begge Ting kunne enes om Ustilheden af at nedsette en saadan og give Rigsdagsmænd, valgte af Tinget, Sæde i den under en af Regeringen udnævnt Formand, skal jeg ikke have noget derimod at erindre. Sammensætningen er imidlertid for mig ikke fyldestgørende. Det kan paa ingen Maade gaa an, at Regeringen skal nøjes med at udnævne et Medlem i denne Kommission. Jeg tror ikke, at man vil kunne faa en Formand, der uden Assistance, gaaen fra Regeringens Side, kunde paatage sig dette Hverv. Han vil nemlig foruden det formelle Hverv som Formand blive forpligtet til at gøre Rede for hele Administrationens Opfattelse af de nuværende Forhold. Det er ganske klart, han maa være paa det rene med alle disse Ting og i det hele ikke blot i formel Forstand taget være Formand, men ogsaa være Kommissionens juridiske og administrative Leder, og det kan man ikke forlange af een Mand. Jeg maatte i alt Fald ønske for Regeringens Bedkommende at kunne udnævne mere end et Medlem. Regeringen maa indsætte Formanden, men jeg tror ogsaa, at Regeringen maa indsette et Par andre Medlemmer, som gerne kunne være yngre Folk, der ere fortrolige med Landboretten, med Ministeriets Praksis og Bestemmelser. Jeg tror, at dette vilde være ganske nødvendigt, og jeg antager heller ikke, at man vil modsætte sig det. Det forekommer mig ogsaa, at Rigsdagsmændenes Tal i Kommissionen allerede nu er for stort i Forhold til de andre Medlemmers, men man kan jo formindste dette Tal eller høde derpaa paa andre Maader. At Landbruget tages i Betragtning, kan jo være meget rigtigt, saa meget mere, som særlig det ærede Medlem